

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Данілова Ольга Миколаївна

кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту
Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича, Україна
o.danilova @chnu.edu.ua

Мацевко Олександра Романівна

Студентка 6 курсу
Чернівецький національний університету ім. Юрія Федьковича, Україна
matsevko.oleksandra@chnu.edu.ua

Формування в учнів цілісного уявлення про планету Земля, системи поглядів, норм поведінки, що стосується навколишнього середовища, засвоєння основних знань про географічні поняття, закономірності розвитку природи, вироблення в учнів вмінь застосовувати отримання знання на практиці є головною метою сучасної географічної освіти в школі. Географічна освіта з її багатоаспектністю й відповідністю принципам навчально-виховного процесу є важливим елементом формування життєвих компетенцій людини в майбутньому. Реалізація компетентнісного підходу потребує впровадження в навчальний процес активних форм і сучасних методів навчання. Особливої актуальності дане завдання набуває в умовах сьогодення, під час реалізації дистанційного навчання.

Технології дистанційного навчання можуть використовуватися для проведення усіх типів уроків (розповідь-пояснення, лекції, семінару, практичного заняття тощо). Переваги та недоліки дистанційного навчання є предметом дискусії науковців, практикуючих учителів, учнів та батьків. Серед переваг такого навчання відзначимо: гнучкий графік, зменшення психологічного навантаження, економія часу, можливість застосування різноманітних інтернет-засобів навчання, чітка структура поданого матеріалу, можливості застосування засобів наочності, постійний доступ до матеріалів навчання. Проте є і свої мінуси в такій організації навчальної діяльності. Насамперед, це відсутність емоційного контакту, неробоча атмосфера, ускладнення проведення інтерактивних методик, одноманітність навчання сприяє розсіюванню уваги учнів [1]. Для усунення останнього недоліку (підвищення концентрації уваги) доречним є впровадження на уроках географії інтерактивних технологій навчання, застосування новітніх методик з використанням інтерактивних методів.

Зрозуміло, що дистанційне навчання ускладнює проведення уроку. Подача матеріалу вчителем може залишатись незмінна, а от зв'язок з класом може втрачатись.[2] Більшість інтерактивних методів навчання можна застосовувати на онлайн-уроці. Всі інтерактивні методи класифікують на такі групи: методи кооперативного навчання, колективно-групового навчання, технології ситуати-

вного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань. Під час дистанційного навчання ускладняється можливість використання двох груп інтерактивних методів, а саме технологій ситуативного моделювання (імітаційні ігри, «рольова гра», «судове слухання», «громадські слухання»), та методів кооперативного навчання («робота в парах», «робота в групах», «коло ідей», «акваріум», «ротаційні трійки» та ін.). Складність полягає у відсутності можливості ділення класу на групи, команди. [3] Проте активно можна використовувати інші наявні методи, які успішно реалізуються в умовах дистанційного навчання. До прикладу на уроці географії у 6 класі під час викладу навчальної теми «Масштаб та його види» можна застосувати метод «Мікрофон», задавши учням питання «Що таке масштаб? Які види масштабу ви знаєте? Як перевести цифровий масштаб в іменованій?». У 9 класі під час викладу теми «Світове господарство» можна застосувати метод «Мозкового штурму», запитавши учнів, як вони вважають вихід Великої Британії з ЄС, є ознакою політичної слабкості чи економічного розвитку? Таким чином, за допомогою інтерактивних методів можна активізувати увагу учнів на уроці. [4]

Також для підвищення результативності навчання можна використовувати різноманітні інтерактивні технології. У наш час існує багато цифрових засобів наочності. До прикладу, онлайн-платформа Seterra Online – одна із найбільш захоплюючих та популярних географічних вікторин у світі. Її можна застосувати для вивчення географічної номенклатури. Google Street View – функція перегляду панорамного маршруту. Існує безліч сайтів де в реальному часі можна подивитись карту землетрусів, відслідкувати рух повітряних мас, хмарність, розподіл температури та опадів у світі та ін. Такі інноваційні технології сприяють формуванню в учнів предметних компетентностей, підвищують концентрацію уваги на уроці, збільшуючи його ефективність. [5]

Для перевірки ефективності використання інтерактивних методів на уроках географії під час дистанційного навчання, нами було проведено комбінований урок на тему «Транснаціональні корпорації» у 9-их класах, у одному із використанням інтерактивних технологій та методів навчання («Мікрофон», «Мозковий штурм», «Помилкові твердження» та ін.), а у іншому без. Після проведення контрольного опитування у класі, де не використовувались інтерактивні методи, результати були значно гірші (із 18 учнів у 2-ох високий рівень знань, 10- середній та у 6 учнів - низький рівень знань), ніж у класі, де вони були використані (із 18 учнів у 4-ох відмінний результат, 12 учнів – середній та 2 учнів низький рівень знань). Загалом, кількість учнів з високим рівнем знань збільшилось з 11,11% до 22,22%, тобто вдвічі. Що стосується учнів з середнім рівнем знань, то їх кількість теж збільшилась приблизно на 11%. Збільшення успішності класу відбулося за рахунок зменшення кількості учнів з низьким рівнем знань на 22%. Отже, використання інтерактивних методів значно сприяє підвищенню результативності навчання не лише під час проведення традиційних уроків, а й в умовах дистанційного навчання.

Для виявлення успішності використання інтерактивних методів на уроках географії, нами було проведено опитування в якому взяло участь 100 учнів 6-11 класів. У процесі опитування, вони дали відповідь на 10 запитань, що стосу-

валися дистанційного навчання, та використання інтерактивних методів на уроці.

Під час опитування було з'ясовано, що 40,86 % учням подобається дистанційне навчання, 36,56 % не подобається проведення дистанційного навчання, та 22,58 % учнів вибрали варіант «важко відповісти». Такий розподіл відповідей зумовлений перевагами та недоліками проведення дистанційного навчання, які були нами вже згадані.

На запитання «Чи використовує вчитель на уроках географії інтерактивні методи навчання?» відповіді розділились - 46,81% учнів відповіло, що «так, вчитель використовує під час дистанційного навчання інтерактивні методи», 26,6 % дали відповідь «ні, не використовує» та 26,6 % обрали варіант «важко відповісти».

Для розуміння сприйняття географічного матеріалу учнями за допомогою новітніх методів навчання було сформульоване питання «Чи подобається вам, коли на уроці географії використовуються нестандартні методи навчання». Майже 92 % учнів відповіло, що їм подобаються уроки з використанням інтерактивних методів, 1,5% обрало варіант «ні», та 6,5% обрали варіант «важко відповісти».

Висновки. Використання інтерактивних технологій та новітньої методики навчання спряють кращому засвоєнню інформації в умовах дистанційного навчання на уроках географії. Вони не лише збільшують зацікавленість учнів в навчальній дисципліні, а й значно покращують результати їх діяльності та сприяють розвитку вмінь учнів користуватися сучасними сервісами навчання. Застосування таких технологій навчання в освітньому процесі є нагальною вимогою сьогодення.

Список використаної літератури

1. Хассон В. Дж., Вотермен Е. К. Критерії якості дистанційної освіти. Вища освіта. 2004. № 1.
2. Федоренко Ю. А. Можливості дистанційного навчання географії й організація дистанційної форми віртуального уроку. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2011. № 1.
3. Кравчук О. П. До проблеми формування змісту географічних курсів для профільної школи. Географія. 2009. № 1.
4. Назаренко Т. Г. Методика навчання географії в профільній школі: теорія і практика: монографія. К.: Педагогічна думка, 2013. 380 с.
5. Корнєєв В. П. Технології навчання географії. Х.: Основа, 2004. 112 с.